

Len, Stamhuse og Fideikommissar; deres Godser gaa ikke i Handelen paa samme Maade som almindeligt Bøndergods eller som Ejendomme i Byerne, de gaa vel i Arv og overdrages fra Mand til Mand, men det er uomtvisteligt, at de ikke komme til at bære en tilsvarende Del af disse Omsætningsafgifter, thi de gaa ikke i den frie Handel som almindelige faste Ejendomme. Det var det ene. Det andet, som er fra nyere Tid, og som er tilsvarende dertil, er en Bevægelse, som nærmest kom frem i Halvfjerdserne og først har taget Fart i Halvfemserne og i dette Aarhundrede, det er den, at der dannes Selskaber — lad os kalde dem Aktieselskaber, skønt der er flere Former —, der i deres Aktiekapital ogsaa indeslutte faste Ejendomme, f. Eks. Bygningsselskaber og Ejendomsselskaber. Der sker noget lignende, idet disse Ejendomme ved at gaa over paa et Aktieselskabs Hænder, hvor Aktierne kunne transporteres fra Mand til Mand, uden at de komme frem i Omsætningen, i Virkeligheden delvis unddrages fra Omsætningen. Disse Ejendomsselskaber have i Virkeligheden paa en lignende Maade, som det, jeg nævnte før, — det, man kunde kalde den døde Haands Gods, — unddraget meget betydelige Værdier fra den almindelige Omsætning og fra at svare en tilsvarende Afgift, som svares af faste Ejendoms-handeler.

Disse to Hovedulemper ved den nu-gældende Lovgivning ere i væsentlig Grad afhjulpne ved de to Forslag, som foreligge her. Der kunde være Tale om, at disse to Fejl kunde rettes ad to Veje, enten ved at bestemme, at naar disse to Arter af faste Ejendomme gaa over paa faste Hænder, skal der kunne afkræves dem en Besiddelsesafgift, medens de ere paa disse faste Hænder, altsaa unddragne Omsætningen. Det vilde nærmest kunne blive noget i Retning af et fast aarligt Tillæg til deres Ejendomsskyld, f. Eks. til Afgiften af dem. Det har haft sine Vanskeligheder, og man maa vel ogsaa sige, at det er et Spørgsmaal, der ikke saa helt let lod sig løse ved en Stempel- eller Tinglæsningslov. Men der kunde ogsaa tænkes en anden Vej, den, der er fulgt i Forslaget her, nemlig den, at bestemme: I det Øjeblik visse Dele af den faste Ejendom gaa over fra den frie Omsætning til Institutioner eller Selskaber, hvor de kunne ventes for den kommende Tid vedblivende at være unddragne fra at gaa i Handel som andre Ejendomme, bør man give dem et ekstra Paalæg. Det er den Vej, der

er gaaet her, idet der er foreslaaet, at i det Tilfælde en Ejendom — det samme gælder Aktier o. s. v. — gaar over til Kommunen eller til Staten, som altsaa maa forventes at ville ligge inde med Ejendommen i længere Tid, eller til Selskaber af forskellig Art, erlægges der en forøget Afgift, en Afgift, der i Almindelighed kan siges at være foreslaaet til det dobbelte af det, der svares, hvis Ejendommen gaar i fri Handel Mand og Mand imellem. Disse to Former, altsaa enten en aarlig Afgift, en Besiddelsesafgift for Selskaber, Stat, Kommune eller hvad det nu er, eller en forøget Afgift, naar de erhverve Ejendommen, har hver deres Fortrin og deres Mangler. Men den Form, der er valgt her, maa i øvrigt være den, der er lettest forenelig med Systemet, og den er da ogsaa i det hele lettest praktikabel.

Det forekommer mig imidlertid, at man kunde have ramt retfærdigere, sikrere, hvis man var gaaet den Vej at tage en Besiddelsesafgift. Det er et Tankeeksperiment, jeg gør. Jeg ved godt, at man ikke uden at gribe i allerhøjeste Grad forstyrrende ind i Systemet, som det er, vil kunne gaa til en saadan Besiddelsesafgift, men jeg tager det kun for at drage en Sammenligning mellem de to Poster, ikke for at stille Forslag om, at vi skulle gaa den Vej. Jeg har det Indtryk, at den Afgiftsforøgelse, som er foreslaaet, naar en Ejendom gaar over til det, jeg kalder faste Hænder, i Virkeligheden ikke er tilstrækkelig til at veje op mod det lange Tidsrum, hvori den gennemgaaende kan ventes at forblive paa de faste Hænder. For saa vidt kunde jeg ønske, at Afgiften i dette Tilfælde var bleven nok saa høj i Sammenligning med det andet, og jeg kunde have ønsket, at den Forhøjelse, som jeg i og for sig mener med Rette kunde kræves der, var bleven kompenseret paa anden Maade. Jeg vil sige Dem, hvordan.

I Øjeblikket betales ved Omsætning af fast Ejendom paa løse Hænder, altsaa i fri Omsætning, en Stempelafgift af $\frac{2}{3}$ pCt., der betales Halvprocentafgiften, og der betales $1\frac{1}{3}$ pro mille i Gebyr, tilsammen skal det give 1,3 pCt., som i Øjeblikket falder paa Omsætning af fast Ejendom. Gaa vi til en Stempelafgift paa 1 pCt. og et Tinglæsningsgebyr paa $\frac{2}{5}$ pCt., det vil sige 14 pro mille, vil det sige, at i Stedet for en Lettelse af Halvprocentafgiften, som Folk gennem Aaringer have ventet paa og længtes efter, stiger Skatten paa Omsætningen af fast Ejendom fra 1,3 til 1,4 pCt., altsaa 1 Kr.s Afgift pr. 1,000 Kr.s